

monis sententia: ipsa verò nix, glacies, glando, cum non sint materia apta ad abluendum, non sunt materia Baptismi. Neque aqua quæ manat ex vite, aliisve arboribus, est apta materia Baptismi, quia non est aqua naturalis. Lixivium, jusculum, si non spissa, sed diluta sint, sunt aqua apta ad baptizandum, ut loc. citat. docet S. Thomas.

VI. QUÆST. V. *Quenam sit materia proxima Baptismi?* RESP. Est aquæ usus, quo abluuntur corpus. Triplex modus abluendi obtinuit, per immersionem, per infusionem, per asperionem. Immersio primùm trina, post simplex obtinuit. Priscis Ecclesiæ sæculis disciplina trine immersionis vigeat, & sæculo 13. adhuc obtinebat. Circa sæculum 14. usus obtinuit baptizandi per asperionem, vel infusionem. Quocumque modo confertur Baptismus five per immersionem, five per infusionem, five per asperionem, validus est. Servandus tamen est proprius Ecclesiæ ritus, & qui abique cogente necessitate illum mutaret, graviter peccaret. Talis infusio, vel asperio fieri debet, ut baptizatus juxta communem sensum verè ablutus dicatur.

VII. QUÆST. VI. *Infans in utero matris inclusus baptizari ne valet utero matris ablutus?* RESP. Si nullum infantis membrum appareat, nullo modo baptizari potest; & collatum baptismum nullum esset. Vide S. Thomam 3. p. q. 68. art. 2. ad 4. & Rituale Romanum. Quarè falsa est opinio aliquorum, quos citat Leander, nempe validum esse Baptismus collatum infanti incluso in utero matris arte obstrictis, quæ in ipsum manum aquam immittit. Ad valorem Baptismi requiritur ut vel totum, vel aliqua pars corporis infantis baptizandi ex alio mulieris appareat. Infans pelle secundina involutus, si periculum mortis imminet, fracta pellicula baptizetur; si non urgeat periculum mortis, pelle hac exutus infans baptizandus est. Non sufficit ut capilli, vel vestes abluantur, sed aliqua ejusdem corporis pars ablut. debet.

VIII. Si quis ob aquæ penuriam in puteum, aut flumen puerum morti proximum projiciat, ut eum baptizet, formamque proferat, validum Baptisma est. Quoniam habetur verbum, elementum, ac ministri intentio. Validum quoque baptismum est aqua venenata administrata, aut ferventi, & cum intentione necandi infantis dummodò adfit intentio baptizandi, & debita servetur forma. Hæc tamen omnia licitè fieri nequeunt: non enim sunt faciènda mala, ut eveniant bona.

IX. QUÆST. VII. *Licitumne est secare alium mulieris desperatè saniantis, ut baptizetur infans?* RESP. Id posse fieri ait Ibb. 1. q. 14. P. Comitulus, quod æterna salutis infantis preferenda sit vite corporeæ matris prægnantis. At S. Thomas, cui communiter subscribunt Theologi oppositum docet 3. p. q. 68. a. 11. ad 3. ubi ait: Non sunt faciènda mala ut veniant bona: Rom. 3. Et ideò non debet homo occidere matrem; ut baptizet puerum. Si tamen mater mortua fuerit, vivente præ in utero, debet aperiri, ut baptizetur. Axioma istud: salutis æternæ præferenda est vite corporeæ, non infert quempiam, aut sibi, aut aliis mortem inferre cor-

poris posse, sed eò pertinet, ut pro alterius æterna salute, sustinenda interdum mors sit.

CAPUT II.

De forma, & triplici Baptismo.

I. QUÆST. I. *Legitimane est forma verborum qua Ecclesia Latina utitur?* RESP. Ecclesiæ Latinæ forma hæc est: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Pervertit esse hanc formam plura evincunt documenta antiqua, Sacramentarium S. Evencuti Magni, Ordo Romanus, & Missale Gothicum Gallicum apud Thomafium, & Liturgia Gallicana à Cl. Mabillonio edita, & illustrata vit. 25.

II. Valida similiter est forma Græcorum, quæ est ejusmodi: *Baptizatur servus (vel serva) Dei, N. in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Non operativa, ut olim multi contendebant, sed enuntiativa est, nempe *baptizatur*, hæc forma Græcorum, ut Arcudius, Goarius, & Martene evincunt.

III. QUÆST. II. *Requiruntur ad valorem Baptismi, ut exprimaturs adus baptizantis per verbum baptizo, an baptizatur?* RESP. Adfirmant omnes, idque definit Alexander III. in 3. decret. tit. 42. cap. 1. Contra hanc pontificiam definitionem, & communem Ecclesiæ doctrinam scripturæ juniores nonnulli ausi sunt, quorum errorem damnavit Alexander VIII. in hac thesi 29. „Vas, luit aliquandò Baptismus sub hac forma collatus: *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*; prætermissis istis, *Ego te baptizo*.“ Formam suam hausit Ecclesia ex verbis evangelicis: *Baptizantes eoi in nomine*, &c. Quia ratione omnes ex his verbis colligunt necessitatem invocandæ SS. Trinitatis, eadem inferunt necessitas exprimendæ actionis baptizantis.

IV. QUÆST. III. *Qui deliberatè omittit hanc particulam ego in forma Baptismi, graviterne peccaret?* RESP. Omnes adfirmant, præfatam particulam ad substantiam Baptismi non pertinere; peccare tamen qui deliberatè aut ex negligentia illam omittit, pariter omnes adfirmant. Disputant solum de gravitate culpæ. Alii adfirmant esse gravem, alii levem. Fateor hunc malitiæ gradum me non tenere. Deliberata omisso excusari non posse videtur à contemptu ritus ecclesiastici: quo in casu culpa gravis esset. Hæc particula 2. pertinet ad essentialiam Baptismi, quia designari persona baptizanda debet. *Baptizantes eoi*. Peccaret qui in forma Baptismi exprimeret nomen baptizati dicendo, *Ego te baptizo Petrum*, &c. Quoniam nihil addi, nihil detrahi de forma Baptismi debet. Ratum, validumque esset Baptisma, si quis omisso verbo *baptizo* diceret, *mergo, in tingo, lavo, abluo*, dummodò non recederet ab intentione Ecclesiæ quæ sacramentalis, non profanam abluentionem intendit; semper tamen peccaret minister verba immutans ab Ecclesia statuta, Particula in probabilis attinet ad essentialiam baptismi: piaculum ergo illam omittere.

V. QUÆST. IV. *Qui baptizaret hac forma,*

Ego

Ego te baptizo in nomine Patris, in nomine Filii, in nomine Spiritus Sancti, *validumne conferret Baptisma?* RESP. Negat Martinus Bonacina cum aliis. Cur non validum hoc Baptisma? Nominis repetitio nullo modo immutat sensum formæ à Christo institutæ. Si quis verò diceret: *Ego te baptizo cum Patre, cum Filio, cum Spiritu Sancto*: probabilis mihi esse Baptismus non valere, quia in præfata forma non exprimitur clarè unitas essentialis.

VI. Qui omittet in nomine, & substitueret in virtute, validum ne conferret Baptisma? Alii adfirmant, alii negant. Dubia ergo res est. Ergo sententia negans tutior est, & probabilior. Similiter invalidum judico Baptisma collatum hoc modo: *Ego te baptizo in nomine Santissime Trinitatis, vel in nomine Unius, & Trini, vel in nomine trium personarum*. Quoniam non profertur expresse tres divinæ personæ. Invalidum multo magis esset Baptisma hoc modo collatum: *Ego te baptizo sub nomine Jesu Christi*. Negat quoque communis, & vera sententia validum esse Baptisma hæc forma collatum: *Ego te baptizo in nomine Genitoris, & Geniti, & Precedentis ab utroque*; quia in re sacramentaria communiori sententiæ adhzendum est, & tutiori. Validum autem existimarem Baptismus hæc forma collatum: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Jesu Christi, & Spiritus Sancti*: quia Jesus Christus verè est Filius Patris. Similiter ratum haberem Baptisma collatum hæc forma: *Ego te baptizo in nomine Patris omnipotentis, & Filii unigeniti, & Spiritus Sancti Paraclysi*. Qui uteretur hæc forma: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Spiritus Sancti*, & *Ego te baptizo in nomine Spiritus Sancti*: non conferret validum Baptisma defendit P. Paulus Comitulus. Sed probabilior sententia adfirmat, quam communiter Theologi defendunt. Validum quoque Baptisma esset, si quis ommitteret particulam &. Peccarent tamen omnes isti, qui adderent, aut ommitterent quidquam formæ præscriptæ ab Ecclesia, & haufte ex ipso Evangelio. Baptismus collatum à balbo, qui in fine vocis demeret, aut mutaret unam litteram, validum esset, ut si diceret *baptizo* loco *baptizo*. In nomine Patris, pro in nomine Patris. Verum quæstiones istæ arbitrariæ sunt, quæ vix unquam occurrunt. Idcirco prætereundæ.

VII. QUÆST. V. *Quoquæ est Baptismus?* RESP. Triplex. 1. Ordinaris ex officio. 2. Extraordinarius ex delegatione. 3. Necessitatis. Minister ordinarius, & solemnitatis est Episcopus, tum Parochi, deinde Presbyteri. Dùm Episcopi olim solemniter baptizabant, licitum non erat Presbyteris, seu Parochis idem præstare. Et etiam nunc si Parochus adfit, non debet Sacerdos eo inconsulto baptizare. Diaconus non ex officio, sed ex commissione administrare Baptismus valet. Laici sunt ministri necessitatis, qui baptizant absque solemnî ritu. Mortaliter peccaret laicus, si præsentem Sacerdotem baptizaret, quia in re gravi sibi usurparet jus proprium Sacerdotis. Gravior quoque peccaret laicus, si præsentem Diaconum baptizaret, quia absentem Sacerdotem hoc jus devolvitur ad Diaconum, ut probabilior sententia docet. Laicus baptizans sine necessitate, & cum solemnî ritu, incurrit irregularitatem.

II. QUÆST. I. *An unus minister unica asperione possit baptizare plures?* RESP. Adfirmant communiter, quia non mutatur sensus formæ adhibendo *vos* pro *te*; & confirmantque exemplo S. Petri, qui una die magnam multitudinem baptizavit. Qui tamen absque necessitate sic baptizaret, peccaret quidem graviter. Advertendum præterea, talem esse debere asperionem quæ ablutio dici revera possit, ut aqua fluat super bapti-

VIII. Disputant Theologi, num martyrium supplicat Baptismus aquæ ex opere operato? Negant plures; sed communis, & vera sententia defendit martyrium justificare tam adultos, quam parvulos ex opere operato. Nam Baptismus sanguinis Baptismo aquæ comparatur. Ergo si ille, cum non iste justificat ex opere operato? Hanc sententiam defendit S. Thomas in 4. dist. 4. q. 3. ad 3. q. 3. ad 1.

IX. QUÆST. VI. *Quæ dispositiones requiruntur in adultis ad suscipiendum martyrium?* RESP. sequentes. 1. voluntaria acceptatio mortis illatæ à persecutore in fidei odium. Martyrium enim est actus fortitudinis, & charitatis. Ergo necessaria est deliberata electio. 2. ut martyrium acceptetur ob fidem Christi, & ex motivo supernaturali per fidem propositum. Necessaria est charitas saltem initialis, & imperfecta, quæ postea perfecta evadat vi ipsius martyrii. Adulti qui aliquis peccati sibi conscii sunt, purgare conscientiam suam debent, eo modo quo ad Baptismus aquæ, aut Pœnitentiam se disponerent. Si catechumenus sit, & adfit occasio, Baptismus profertur debet: & si Baptismo tinctus sit, confessionem, si opportunitas adfit. Quæ omnia confirmari possent Ecclesiæ disciplina: nam perditione sæviente, vel imminente, Episcopi animabant omnes ad Baptisma suscipiendum, ad pœnitentiam peragendam, & ad eucharistiam participandam, ut his roborati prædiis alacrioris, fortiorisque serent ad luctum, & certamen sustinendum.

CAPUT III.

De ministro Baptismi, ejusdem institutione, obligatione, & necessitate.

I. QUÆST. I. *Quoquæ est Baptismi minister?* RESP. Triplex. 1. Ordinarius ex officio. 2. Extraordinarius ex delegatione. 3. Necessitatis. Minister ordinarius, & solemnitatis est Episcopus, tum Parochi, deinde Presbyteri. Dùm Episcopi olim solemniter baptizabant, licitum non erat Presbyteris, seu Parochis idem præstare. Et etiam nunc si Parochus adfit, non debet Sacerdos eo inconsulto baptizare. Diaconus non ex officio, sed ex commissione administrare Baptismus valet. Laici sunt ministri necessitatis, qui baptizant absque solemnî ritu. Mortaliter peccaret laicus, si præsentem Sacerdotem baptizaret, quia in re gravi sibi usurparet jus proprium Sacerdotis. Gravior quoque peccaret laicus, si præsentem Diaconum baptizaret, quia absentem Sacerdotem hoc jus devolvitur ad Diaconum, ut probabilior sententia docet. Laicus baptizans sine necessitate, & cum solemnî ritu, incurrit irregularitatem.

II. QUÆST. I. *An unus minister unica asperione possit baptizare plures?* RESP. Adfirmant communiter, quia non mutatur sensus formæ adhibendo *vos* pro *te*; & confirmantque exemplo S. Petri, qui una die magnam multitudinem baptizavit. Qui tamen absque necessitate sic baptizaret, peccaret quidem graviter. Advertendum præterea, talem esse debere asperionem quæ ablutio dici revera possit, ut aqua fluat super bapti-

aut altera gutta non sufficit. Si duo quorum unus lingua, alter manibus careret, baptizarent; nullus esset baptismus, ut docet S. Thomas 3. p. q. 46. art. 4. ad 4. Si puero periclitanti presentes essent Sacerdos excommunicatus, & obstetrix, hæc præferenda esset Sacerdoti excommunicato, & relicto à corpore Ecclesie. Nec obstat, Sacerdotem excommunicatum in extrema necessitate absolvere posse, quia in nullo casu laicus absolvere valet. Nemo baptizare seipsum potest. Ideo, inquit 3. p. q. 66. art. 5. ad 4. S. Thomas, Christus à Joanne baptizari voluit. Idem à pluribus baptizari nequit: quare non valeret Baptismus, si plures dicerent, *Nos te baptizamus*, ut 3. p. q. 47. art. 6. docet S. Thomas: quia *nos* non est idem quod *ego*, & *ego*, sed *ego*, & *tu*: & sic immutaretur forma.

III. Parochus peccat, qui ut salutis infantis consulat, privatum Baptismus administrat domi, expectans paritum, ut postea in Ecclesia solemnem ritum peragat. Quoniam in Concilio Viennensi sub Clemente V. statutum est in Clement. lib. 3. tit. 15. cap. unica. ut non in aulis, vel in cameris, sed in Ecclesiis, in quibus sunt sacri fontes ad hoc deputati, baptismus conferatur.

IV. Parentes qui in extrema necessitate filios suos baptizant, non amittunt jus petendi debitum. Extra vero extremam necessitatem si suos filios baptizarent, illud jus amitterent. Baptismus collatus à Pagano, vel Judæo validus est. Et hæc est hodie universalis Ecclesie doctrina.

V. QUÆST. III. *Quandonom Baptismus institutus est?* RESP. Institutum à Christo Domino Baptismus faterentur omnes, & Catholici, & hæretici. De tempore institutionis disputatur. Plures contendunt, Christum instituisse Baptismus post resurrectionem cum dixit Math. 28. *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos*, &c. Probabilior mihi opinio est Christum instituisse hoc Sacramentum cum ipse baptizatus in Jordane fuit, ut docent S. Augustinus, S. Ambrosius, S. Thomas, & ipse Catechismus Romanus. Obligare cepit lex Baptismi continuè ac post resurrectionem promulgata fuit. *Euntes ergo docete . . . baptizantes*, &c. Quando autem sufficienter promulgata fuerit, ita ut omnes obligaret, alii asserunt post Pentecostem, alii paulo longius protrahunt. Vide tom. 6. Diff. 3. de leg. ubi hæc omnia explicata sunt.

VI. QUÆST. IV. *Quenam est suscipiendi Baptismi necessitas?* RESP. Duplex necessitas, mediæ, & præcepti. Sine eo quod primo modo necessarium est, obineri finis non potest, nisi habeatur vel in re, vel in voto. Et hujusmodi sunt Baptismus omnibus, & Penitentia peccatoribus adultis. Necessarium secundo modo dicitur, quod præcepto imponitur, quod sine peccato omitti scilicet nequit. Haberi tamen salus sine eo potest vel ex ignorantia, vel ex alio obstaculo, quod observantiam impedit. Nulla vero ignorantia, nulla impossibilitas suffragatur respectu eorum que necessaria sunt necessitate mediæ. Rursus duplex necessitas mediæ distinguitur. Altera exterior, ut ablutio baptismalis; & hæc suppleri per fidem,

& charitatem cum voto potest. Altera intrinseca, ut est gratia sanctificans; & hæc nullo suppleri modo potest. Nisi re ipsa habeatur, impossibilis est æterna salus. Votum similiter duplex est. Aliud implicitum, ut est votum, seu desiderium generale servandi omnia Christi præcepta, quod sejungit à charitate perfecta nequit. Aliud est votum, seu desiderium expressum, quod ex rei cognitione oritur, & requiritur quando res est necessaria necessitate mediæ.

VII. Quare sine baptismis vel in re, vel in voto nemo ingredi in Paradisum potest. Ipsis infantibus ex fidelibus procreatis parentibus necessarius re est Baptismus, quidquid blateret in oppositum Calvinus. Adultis vero omnibus necessarius est vel re, vel in voto. Et hoc votum, seu desiderium suscipiendi Baptismi in adultis expressum sit oportet, ut probabilior sententia docet.

VIII. QUÆST. V. *Quo tempore suscipi Baptismus debet?* RESP. Multa occurrunt antiquorum exempla de Baptismi dilatione. S. Ambrosius ante ordinationem, S. Paulinus Nolanus ann. 28. S. Augustinus an. 33. baptizati sunt. Viri sancti humilitatis causa catechumeni longo tempore perseverabant. Alii ut vitam voluntariam ducerent, Baptismus differant. Rationes cur differi Baptismus non debeat, obviam sunt. Quis prudens suæ servitutis vincula, aut suæ infirmitatis antidotum procrastinare vellet?

IX. QUÆST. VI. *Præceptum suscipiendi Baptismi obligat ut adulti quamprimum commode possint suscipiendi?* RESP. Quæ sunt necessaria necessitate mediæ, potiori jure necessaria sunt necessitate præcepti. Disputatur num secundum præsentem Ecclesie disciplinam præceptum obliget sub gravi, ut adulti quamprimum commode valent teneantur Baptismus suscipere? Negant nonnulli, sed communis, & certa sententia asserunt. Quoniam dilatio hæc gravi periculo exponit. Quamobrem graviter parentes delinquant, dum absque rationabili causa infantium Baptismus differunt, quia illos exponunt periculo æternæ damnationis.

X. Præter antiquos hæreticos Anabaptiste seu Rebaptizantes, Valdenfes, Cathari effugerunt, parvulos ante ulum rationis non esse baptizandos, quorum errorem damnavit *sess. 7. can. 12.* & *13.* Tridentinum. Satyræ, vel concepti ex bruto, & foemina non sunt baptizandi. Monstrum procreatum viro, & muliere, si appareat humana persona, præsertim in capite, baptizandum est. Si dubiteret, consulatur Episcopus. Si dubitatio persistat, baptizari adjecta conditione potest.

XI. QUÆST. VII. *Baptizantur possunt infantes infidelium relictantibus parentibus?* RESP. Sermo est de infantibus ratione destitutis. Negat S. Thomas, cui subscribitur communiter Theologi, & hæc consuetudo Ecclesie obtinet, nempe infidelium, licet sub civili potestate Principum christianorum degentium, infantes non esse baptizandos, dum parentes reluctanter, BENEDICTUS XIV. in epistola data an. 1747. ad Archiepiscopum Tarlensem controversiam hanc pleno in lumine exposuit. Potissima ratio sententiæ nostræ est

Ec-

Ecclesie consuetudo, & periculum apostasie cui exponuntur infantes baptizati reluctanter parentibus. Accedit patria potestas, cui subiecti infantes sunt.

XII. Hisce diebus hic Romæ disputatum fuit, qui parentum nomine veniant. Omnes adfirmabant patrem, avum præferendum esse matri, quia linea virilis prævaleret femine. In disputationem vocatum est, num avia præferri debeat matri? Avia Judæa, sed Christiana fide consentiebat ut nepos baptizaretur. Mater Judæa repugnabat baptismis filii sui. Alii contendebant præferendum esse consensum avie. Alii propugnabant standum esse dissensui matris. Res delata fuit ad summum Pontificem BENEDICTUM XIV. qui epistola data ad Illustrissimum Guglielmi Assessorum S. Officii, decrevit attendendum esse consensum avie, & baptizandum puerum, repugnante matre Judæa.

XIII. In periculo proximo mortis filii infidelium baptizandi sunt, quia tunc nullum est apostasie periculum. In hujus sententiæ confirmationem refert BENEDICTUS XIV. decretum S. Officii an. 1678. & aliud datum 1705. Baptizandi similiter filii infidelium, qui dicuntur *expositi*, seu *projeti*, nempe à parentibus derelicti, quia tunc nemini fit injuria. Item infidelium pueri capti à piratis christianis, quia extracti sunt à patria potestate. Si unus parentum infidelium consentiat, licet alter repugnet, baptizandus puer est, quia consensus in favorem religionis præferendus est. Validum quoque baptismus est collatum pueris, quos infideles offerunt baptizandos, non ut regerentur ad vitam æternam, sed ut curentur ab infirmitate, ut docet S. August. *epist. 98.* ad Bonifacium. Amentes à nativitate baptizandi sunt in fide Ecclesie, inquit 3. p. q. 68. a. 2. S. Thomas. Adulorum qui ex sana mente in amensiam incidunt, spectanda est voluntas quam habebant dum sani erant. Dormientes baptizandi non sunt, nisi imminet mortis periculum proximum.

CAPUT IV.

De dispositionibus adulorum ad suscipiendum Baptismus, & de ejusdem effectibus, & ceremoniis.

I. QUÆST. I. *Requiruntur in adultis ad Baptismus rite suscipiendum fides, dolor de peccatis, & charitas inchoata?* RESP. Fidem necessariam esse declarat S. Marcus cap. 16. inquit: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit.* Necessitatem penitentiae manifestat S. Petrus *Act. 2.* ubi ait: *Penitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum.* De amore saltem initiali, de quo infra sermo erit, inquit S. Joannes epist. 1. cap. 3. *Qui non diligit, manet in morte.*

II. QUÆST. II. *Qui sunt Baptismi effectus?* RESP. Primus, & præcipuus Baptismi effectus est delere tum peccatum originale, tum cætera omnia peccata, & animam sanctificare, ut habetur *Act. 2.* *Baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum.* Et S. Paulus ad Rom. 8. *Nihil ergo nunc damnationis est illi qui sunt in Christo Jesu.* Turpiter ergo erant protestantes effluentes, per

Tom. II.

Baptismus peccata tantum non imputari, sed scilicet tolli, & penitus deleri: quorum errorem damnavit Tridentinum *sess. 5. cap. 5.*

III. Nec est quod opponant, remanere in baptizatis concupiscentiam, que teste Apostolo Paulo peccatum est: quandoquidem peccatum concupiscentia ab Apostolo dicitur, non quod ipsa proprie peccatum formaliter sit, sed quia ex peccato proficitur, & ad peccatum inclinat, & allicit, ut *sess. 5. cap. 5.* Tridentinum definit ex perenni PP. traditione.

IV. Alter Baptismi effectus est remissio peccatorum æternæ, & temporalis, ut in Decreto ad Armenos Concilium Florentinum definitur, & Tridentinum *loc. cit.* confirmavit. Tertius Baptismi effectus est impressio characteris, ut ex perpetua Ecclesie traditione habetur, & Tridentinum definit *sess. 7. can. 9.*

V. Baptismus rite administratus nunquam iterandus est. Si aliquis in hæresi baptizatus sit, examinari debet, num juxta veram Ecclesie, seu evangelicam formam baptizatus fuerit, & si juxta hanc formam baptizatus sit, rebaptizari non debet. Si deprehendamus formam evangelicam non fuisse servatam, baptizandus denuo est. Atentè tamen examinari debent qui fuerunt ab hæreticis baptizati.

VI. Qui baptizati ab obstetricibus sunt, non debent rebaptizari, quando Parochus deprehendit obstetricem prudentem, expectantem, & in examine super formæ exactæ observantiam constantem. Infantes expositi collati Baptismi schedulam collo appendam habentes, rebaptizandi non sunt. Pœcilia reolutio dari nequit. Quando vel minima suspicio oritur de Baptismo valide collato, sub conditione rebaptizandi sunt, ut statuit Rituale Romanum, jussu Pauli V. editum.

VII. QUÆST. III. *An baptismus fide susceptus recedente fisione peccata delet?* RESP. Duplex ficio. Altera, qua quis simulat se suscipere Baptismus, sed intus nec intendit, nec credit, nec vult suscipere Baptismus. De hoc questio nulla. Altera ficio est, qua quis revera vult suscipere Baptismus, peccata tamen non derectur, nec credit, nec sperat; Baptismus tamen recipit, quia revera vult illum suscipere, sed effectum ejusdem non recipit ob indicata impedimenta. Queritur num recedente hac fisione peccatorum remissionem assequatur? Negantem sententiam defendunt plures; sed affirmantem defendunt S. Augustinus, S. Thomas, & communiter Theologi. Quia causa natura sua productrix effectus, remoto impedimento, illum producit.

VIII. QUÆST. IV. *Quanam sunt Baptismi ceremonie?* RESP. Plures, quarum paucas debibabo. Quarum præcedunt, ut presentatio baptizandorum ante Ecclesie januam, quam ingredi nequeunt, cum sint per culpam originale filii iræ. Deinde quid petant ab Ecclesia Dei, Sacerdos inquit: *reponuntque*, Baptismus. Succedit exorcismus ad expellendum dæmonem, Sal in os ejusdem baptizandi immititur, ut vitorum pulsa putredine, bonorum operum saporem baptismus gustet. Crucis signo obfignantur,

H

frons, oculi, aures, humeri, pectus: nares, & aures saliva linuntur, & prophetæ, est adaperire pronuntiat.

IX. Cæremoniæ quæ baptismum comitantur, & consequuntur, sunt sequentes. Sacerdos ad sacrum fontem baptizandum adducit, eumque ter interrogat: *Abrenuntias Satanae, & omnibus pompis ejus, & omnibus operibus ejus?* Respondet baptizandus, aut per se, si sit adultus, aut per patrum, si sit infans, ad singulas interrogaciones, *Abrenuntias*. Deinde Sacerdos interrogat: *Credis in Deum Patrem omnipotentem?* Respondet, *Credo*: & iterum de aliis symboli articulis interrogat Sacerdos, & baptizandus respondet, *Credo*. Tandem interrogatur: *Vis baptizari?* Et consentientem, vel per se, vel per patrum Sacerdos baptizat. Cæremoniæ quæ baptismum consequuntur, sunt sequentes. Sacerdos baptizati capitis verticem inungit, veste candida illum induit, si sit adultus: si infans, ad singulas capiti imponit dicens: *Accipe vestem candidam, quam immaculatam perferas ante tribunal Domini nostri Jesu Christi, ut habas vitam æternam*. Cereum ardentem in ejusdem manum Sacerdos tradit in fidei, & charitatis symbolum. In Baptismate proprium cuique nomen imponitur.

X. Requiritur aliquis qui de sacro fonte baptizatum suscipiat, ut 3. *part. quest. 67. art. 7.* declarat S. Thomas, & congruentes rationes assignat. Nec quilibet indiscriminatim eligendus est, sed Catholicus, & quoad fieri possit optimis moribus instructus, & quæ vices pædagogicæ, & magistri docentis, & instrumenti supplere queat. Parochi administrantes baptismum sine patrum peccant mortaliter, sublata urgente necessitate. Quoniam ritus isti sunt de necessitate non sacramenti, sed præcepti. Sufficit unus, vel una, aut ad summum unus, & una admitti possunt, ut statuit *sess. 24. can. 2.* Tridentinum. Monachi, & Regulares mendicantes exclusi sunt ab hoc officio, ut probabilior sententia docet. Patrum contra hunc cognitionem spirituale cum baptizato, cum patre, & matre ejusdem, ut *sess. 24. can. 2.* Tridentinum declarat.

CAPUT V.

De Professionis baptismalis obligatione.

I. **M.**ulli eloquentia mihi opus esset, ut patefacere pro dignitate possem incredibilem foecordiam, & officiantiam quorundam Parochorum in exponendis adultis juvenibus gravissimis oneribus, & obligationibus quas professio baptismalis secum deferret. Paucissimos inter Christianos offendens, qui vim, & significationem teneant professionis christianæ, quam solemni ritu Deo in baptismate ediderunt. Antequam Christi Ecclesiam ingrediantur, seu in fideliem Christi societatem recipiantur primum omnium renuntiant diabolo, pompis, operibus, & spectaculis ejus. Quid prodit renuntiatione hæc? Quænam sunt hæc pompæ, quænam opera, quænam spectacula quibus bellum dampnatiati, & Chris-

tiane? Responde. An mutescis, quia instructus non es? Audi, & cordi tuo inunge. Professio in baptismate emissæ illa est quæ Christianos à mundo separat, quæ carni, sanguini, pompis, delictis carnalibus contraria est, quæ Christianos à paganis distinguit. Paganis servabant justitiam, pudicitiam, æquitatem, & omnia quæ ad tranquillam societatem fovenda necessaria sunt. Quid ergo in professione baptismali renuntiant Christiani, ut à paganis distinguantur? Edisserere. Respondent uno ore PP. omnes, nemine excepto, præsertim Tertullianus, Cyprianus, Nazianzenus, Cyrillus Alexandrinus, Basilus, Chrysostomus, Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, Salvianus, & ut cæteros mittam, Sancti Carolus Borromæus, Christianos renuntiasse theatris, comædiis, tragediis, choreis, ceterisque infantiens mundi spectaculis vanis, pompis, modellis, & pudori oppositis, ut sunt ubrum in foemineis nuda ostentatio, sibbia, fucii, cincinii, & cætera ejusmodi præfugia. Patrum testimonia dedi in lib. de Spectaculis theatralibus. Unum, & alterum brevitate causa nunc transcribam.

II. In lib. de Catechizandi rudibus S. Augustinus cap. 6. instruit rudem ut ablineat à theatris, si vellet esse Christianus. *Com vero aduersus eos instructus quorum peruersæ turbæ corporaliter implent Ecclesias, simul etiam præcepta breuiter, & decenter commemorantur christiana, atque honesta conuersationis; ne ab ebriosis, auaritia fraudatoribus, aleatoribus... spectaculorum amatoribus... atque huiusmodi cæteris seducatur, & impunitum sibi fore arbitretur. Quia videt multos qui Christiani appellantur, hæc amare, & agere, & defendere, & suadere, & persuadere.*

III. Videntur etiam tum suadere, & persuadere studebant carnales Christiani, qui corporaliter sic nunc implebant Ecclesias, licitam esse theatrorum frequentiam, à quorum mendaciis rudem Christianum Augustinus præseruare conatur. Rursus cap. 25. eundem rudem aduersus theatrorum frequentiam inuitit lubdens: *Animaduersus etiam, quod illa turba impleant Ecclesias per dies festos christianorum que implent, & theatra per dies solemnes paganorum, & ad imitandum tentabunt. Tandem sub Libri finem sic alloquitur rudem suum, Tu itaque credens ista, cave tentationes, quia diabolus querit qui scum pereant: ut non solum per eos qui extra Ecclesiam sunt, sive pagani, sive iudei, sive heretici, non te hostis ille seducatur; sed etiam, qui in ista Ecclesia Catholica, videris male orientes, aut immoderatos voluptatibus ventris, & gustus, aut immodicis, aut vanis curiositatibus, vel illicitis aditibus, sive spectaculorum... sive in pompa, & typo auaritia... non eos imiteris, sed potius conjungaris cum bonis quot inuenturus es facile, si tu talis fueris.*

IV. Nisi choreæ, quæ etiam in theatro aguntur, nisi comædiæ, & tragediæ sint pompæ, & spectacula diaboli, quænam erunt? Opportuna sunt quæ scribit lib. 6. Salvianus: *In spectaculis quedam fidei apostasia est, & à symbolis*

signis, & calefibus sacramentis legitis præuocatio. Quæ est enim in baptismate salutaris Christianorum prima confessio? Quæ scilicet, nisi renuntiare se diabolo, ac pompis ejus, atque spectaculis, & operibus protestantur? Ergo spectacula, & pompa etiam juxta nostram professionem opera sunt diaboli.

V. Sed audiamus ultimi temporis Patrem S. Carolum Borromæum, qui *hom. in Dom. 7. post Pentecosten* hæc scribit agens de cecitate spirituali. *Et quid me miserum! Audio? Adhuc nempe in hac ciuitate officiosissimum illum libidinum, ac impudiciciarum officinam patere, ut frequentes comædiæ recitentur, ac in scenis histrionum indignissimi homines personati in diaboli cetia inuenerit vobis hujus iuvenes incautos adducant... Patrum sane, filii, me forte dormiente inimicum hominem hæc superminasse xizania, & me nesciente postea huic irrepsisse. Sed studuimus cetæ impostorem eam, Deo dante, reprimere... Minus, atque hystrio vos schedulis parietis affixis ad satanicum inuentum, quod comædiam vocant, inuocant. Sed mihi credite, tragedia vobis est semper... vocat vos Christus per nos... & tamen ejus voces continentur... Tempus venit, dilectissimi, cum aduocare cupistis, & non poteritis... sed ad patris minus, & hystrionibus, ac impudicis mulieribus preparatum transmittimini. Lege quælo integram homiliam.*

VI. Quid ad hæc illi qui autumant diuersa fuisse, & obsecratoria theatra quæ improbarunt PP. à theatris quæ ætate nostra vigent? PP. damnant, quod in scenam prodeant viri muliebris veste induti, quos *butallos, & femellas* vocant. Damnant quod firmæ, proligato pudore mimas agant. Damnant choreas, damnant musicam quam *meretriciam* vocant; damnant cantum, quem *fornicatorium* appellant. Veritas ineluctabilis est, cui subscribunt, vel ipsi theatrorum patroni, nempe molliorem esse musicam, & esteminationem cantum gratiæ nostræ. Ergo ex hac parte turpiora sunt ætatis nostræ theatra, quam antiqua. Quid quod in antiquis fœminæ christianæ (& raro pagana) in scenam non prodibant. Ergo perperam ætatis nostræ theatra omnia velut honesta traducuntur.

VII. Abrenuntias ergo pompis, spectaculis, comædiis, tragediis, choreis, & his omnibus, quæ in gloriam Jesu Christi referri nequeunt, baptizandi admittuntur in Ecclesiam ad profectandam christianam religionem: quia rebellis antequam suo Principi reconcilietur, debet prius hosti terga vertere. In Ecclesia symbolum fidei profertur, & vitam christianam. Quid est vita christiana? Est imitatio vitæ Jesu Christi; est bellum perpetuum aduersus diabolum, mundum, & concupiscentiam carnis, & oculorum, superbiæ vitæ, ambitionem, fastum, luxum, pompas; est perpetua conflictatio carnis, & lucta interminabilis contra humanas appetiones; est vita penitentia, humilitatis, & patientia; est vinculum charitatis, quæ omnes Christiani, & Deo, & inuicem intima unione conjunguntur; est professio canendi laudes Deo, orandi, præ-

Tom. II.

candi, & petendi diuinam gratiam; est tolerantia injuriarum, persecutionum, calumniarum. Non sufficiunt hæc omnia. Orandum pro persecutoribus, & calumniatoribus est. Nec sat est hæc omnia secreto præstare. Debet Christianus impavido pectore palam, & publice confiteri, quid? Unitatem, & Trinitatem Dei, incarnationem Christi, symbolum, sacramenta? Debet hæc omnia; at non sufficit. Debet insuper profiteri Moralis christianæ integritatem, & sanctitatem, quæ hac nostra ætate, non secus ac olim symboli articuli, non leuem pariter persecutionem. Neque mundanorum hominum odium, & persecutio absterere Christianum debet ab hujusmodi professione: nisi enim tale periculum subeat, Christi seruus esse non potest. Querebatur & Christi discipuli, quod mundus eos odio haberet: quibus Christus ipse respondit: *Sciote, quia me priorem vobis odio habuit. Si de mundo fuissetis, mundus quod sum erat diligeret. Quis verò de mundo non estis, propterea odit vos mundus. Non est seruus maior domini sui. Qui me erubuerit, & seruas meos, mea præcepta, mea exempla, meam patientiam, humilitatem, jejunia, persecutiones, & ego cum erubescam coram Patre meo: & qui me confessus fuerit coram hominibus, & ego confitebor eum coram Patre meo. Eritis odio omnibus mundi affecis propter nomen meum. Hic paucis delineata est imago christianæ professionis. Si hæc defint, devotio, Ecclesiarum frequentia, libelli nihil profunt. Promissio in Baptismate, votum baptismale primum omnium seruandum est. Est ut hæc peragi obmorio possit, adjuuanda sunt devotiones, exercitia spiritualia, piorum librorum lectio. Sed Evangelia, iterum dico, Evangelia profunda humilitate, & animi demissione legenda continentur. De hac christiana professione lege plura *tom. 8. diff. 1. c. 17.**

CAPUT VI.

De Sacramento Confirmationis.

I. **Q.**UÆST. I. *Estne Confirmatio sacramentum nove legis? RESP.* Admittunt omnes Catholici luculentis Scripturarum testimoniis, & perenni Patrum traditione: quam veritatem aduersus protestantes dehaivit Tridentinum *sess. 7. de Confirm. can. 1.*

II. **Q.**UÆST. II. *Quænam est hujus sacramenti materia? RESP.* Omnes Catholici aduersus Lutherum, Calvinum, Dallæum, aliosque novatores docent, esse vel christum, vel manuum impositionem, vel utrumque simul. Mihi probabilior sententia est quæ statuit, materiam adæquatam hujus sacramenti esse manuum impositionem, & christum, quod conficitur ex oleo, & balsamo. Disputant Theologi; an balsamum necessarium sit in christum confessione, necessitate sacramenti, vel præcepti? Alii adfirmant, alii negant. Utraque opinio absque fidei dispendio defendi valet. Mihi probabilior est sententia quæ defendit, oleum mixtum balsamo necessarium

H 1 rium

rium esse necessitate sacramenti. Christma istud consecratum esse necessum est necessitate sacramenti, ut probabilior defendit sententia. Minus confectionis est Episcopus. Disputant Theologi num ab Apostolica Sede communi simplici Sacerdoti possit facultas benedicendi christma. Negant Suarez, Salmeron, Toletus, Sylvius, Gonet, & plures alii. Adfirmant Sirmondus, Cajetanus, Soto, Vitafius, & plures alii. Hac secunda sententia mihi est probabilior.

III. QUÆST. III. *Quenam est forma sacramenti Confirmationis?* RESP. Forma quam adhibet Ecclesia Latina, hæc est: *Signo te signo Crucis, & confirmo te Chrismate salutis. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Forma quam adhibet Ecclesia Græca, hæc est: *Signaculum Spiritus Sancti.* Ratam habet Ecclesia Latina formam hanc. Plura Theologi de utraque forma disputant; sed tanti non sunt ut discutiantur.

IV. QUÆST. IV. *Quisnam istius sacramenti auctor?* RESP. Missis variis disputationibus, cum communi Catholicorum sententia dico, Christum Dominum esse istius sacramenti immediatum, seu proximum institutorem. Idque supra ostensum est. De tempore quo illud instituit, num ante mortem, an post resurrectionem, vel in die Pentecostes, nihil certi statui potest.

V. QUÆST. V. *An solus Episcopus sit ordinarius huius sacramenti minister?* RESP. Adfirmant omnes Catholici, idque definitum est tum in Concilio Florentino in *Instruct. Amen.* tum in Tridentino *sess. 7. can.* Concedi tamen potest à Summo Pontifice simplici Sacerdoti facultas confirmandi, ut plura exempla evincunt. Hac facultas concedi ab Episcopis nequit, ut probabilior sententia defendit. Peccat mortaliter Episcopus omitrens administrationem huius sacramenti, quia pastor astringitur pascere gregem suum.

VI. QUÆST. VI. *Quisnam sunt capaces suscipiendi hoc sacramentum?* RESP. Omnes baptizati, sive viri, sive mulieres sint, sive infantes, iure istius sacramenti sunt capaces, ut consuetudo Ecclesie, tum Latine, tum Græcæ evincit: olim enim pluribus sæculis infantibus christma post baptismum conferebatur. Cum tamen sacramentum istud necessarium non sit necessitate mediæ, convenienter statutum fuit in pluribus Conciliis ut administraretur baptismi post adeptum rationis usum. Num amentes confirmandi sint, prudentiæ Episcoporum remittitur. Aegrotis, emergentibus, administrari hoc sacramentum debet, ut robustiores in lucta evadant.

VII. QUÆST. VII. *Quanam dispositiones in adultis confirmandis requiruntur?* RESP. 1. Debent esse in gratia. 2. Si consilii sibi sunt peccati mortalis, præmittere confessionem sacramentalem debent. 3. Debent callere symbolum apostolicum. 4. Valde decet esse jejunos. Parochorum est eos instruere, & docere dignitatem tanti sacramenti. Illos præsertim imbuant obsequari in fronte signo crucis, ut hac sacra tessera

muniti audeant palam, & in conspectu totius mundi, humanis respectibus, & ratiunculis proculcatis confiteri fidem Christi, & ejusdem Moralis evangelicæ sanctitatem adversus omnes corruptelas. Hac altius illorum mentibus insigenda à Parocho sunt.

VIII. QUÆST. VIII. *Quanam sunt Confirmationis effectus?* RESP. Duo, & character, ut ex divina Scriptura patet. Tunc imponebant manus super illas, & accipiebant Spiritum Sanctum: Act. 8. Spiritus Sancti communicatio sine gratiæ infusione non fit. Accedit, quod omnia sacramenta novæ legis gratiam sanctificantem conferant. Secundam, non primam gratiam Confirmationis confert, cum fit vivorum, non mortuorum sacramentum. Hæc gratia intrepidum, fortem, robustumque reddit baptismatum. Primis Ecclesie sæculis dam inanisissimi persecutores in Dei Ecclesiam sæviabant, confirmati Christiani non equales, non ardentes fornares, non frementes bestias, quarum faucibus tradebantur, pavebant; sed incredibili fortitudine distora tormenta, & immanissimam suorum corporum laniam patiebantur, ut Christi fidem propugnarent. Quæ nunc pugna, quinam hostes superandi? Respectus humani, rationes politice, sæculi amor, pompe, luxus, & infantis mundi lenocinia. Omnes qui præ volunt vivere in Christo Jesu, persecutionem patiuntur. Sunt ergo omni tempore persecutores, & quidem intra, nedum extra Ecclesiam, ut omnes Patres testantur. Fidei dogmata nulli sunt persecutioni obnoxia intra Ecclesiam. Ergo præcepta, & quidem potissimum charitatis, perfectionem patiuntur, non aperta, sed subdola, & lenocinantem. Induere ergo fortitudine, 6. Christianæ, explicita signum Crucis fronti tunc impressum. Palam confitenti evangelicam Moralem, non verbo tantum, sed moribus. Characterem ex hoc sacramento animæ tuæ infixum desers, ut 2. Cor. 1. testatur S. Paulus. *Unxit me Deus, & signavit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.* Vide plura tom. 8. lib. 2. diff. 2. cap. 5.

IX. QUÆST. IX. *Daturne præceptum suscipiendi hoc sacramentum?* RESP. Plures benigni Probabilistæ negant quodcumque præceptum, sive Divinum, sive Ecclesiasticum huius sacramenti suscipiendi. P. Leander *traç. 3. disp. 14. q. 5.* probabilis respondet non dari tale præceptum Divinum; & *quæst. 6.* similiter probabilis respondet, non dari præceptum Ecclesiasticum. Tandem *quæst. 7.* definit probabilis peccare venialiter qui ex negligentia hoc sacramentum omittit.

X. P. Viva ultra pergit in suo *Curs. Theol. part. 5. quæst. 3. art. 2. num. 6.* ubi statuit, præciso scandalo, & contemptu, ne venialiter quidem peccare qui omittit hoc sacramentum, quia, inquit ex Trull. *nullibi extat præceptum de illo suscipiendi.*

XI. P. Claudius Lacroix *lib. 6. part. 1. dub. 3. num. 395. quæst. 72.* affert ex Dicañstillo, *hæc se olim præceptum Ecclesiasticum, sed per desuetudinem*

tudinem nunc desisse illud præceptum. P. Thomas Tamburinus *lib. 3. cap. 3. §. 4.* acriter invenit contra Leandrum, quod docuerit peccare venialiter omittemem ex negligentia hoc sacramentum: quia de hoc nullum apparet præceptum: quæ est sententia Suarez. contra Cajetanum.

XII. Hæc Casuistarum opinio falsa est. Rescripti *tom. 8. lib. 2. diff. 2. cap. 6.* Patrum testimonia, decreta Conciliorum, & præsertim testimonia Catechismi Tridentini, qui 2. p. de *Conf. §. 16. & 17.* inculcat vehementer adhortatione istius sacramenti susceptionem.

XIII. Convenit penes omnes hoc sacramentum non esse necessarium necessitate mediæ. Verum præceptum, tum Divinum, tum Ecclesiasticum, quamvis expressis verbis latum non sit, colligitur tamen ex communi traditione, & consensu Ecclesie. Licet adijcere verba BENEDICTI XIV. feliciter regnantis, qui in *Constit. de Rit. Græcor. §. 3.* ait adnendum ab Episcopis, *est gravis peccati reatu teneri, si cum possint ad confirmationem accedere, illam renunt, ac negligunt.* Revolvantur omnes Synodi, & Catechismi postremæ ætatis, nedum antiquæ; & cuique compertum erit, quo zelo, quo studio Patres, & Episcopi, atque celeberrimos Theologi inculcent istius sacramenti susceptionem, & administrationem. Quare omnia Concilia nobis propinquiora, præsertim Vormatiense, Mediolanense IV. Burdigalense, Aquense, & Catechismus Tridentinus vincunt commentum ipsi Conciliis injunctum, esse doctrinam excusantiam à veniali culpa fideles negligentem susceptionem istius sacramenti. Quamobrem jure Academia Parisiensis. 1625. hanc opinionem proscriptit: *Omnes Theologi dicunt, confirmationem non præcipi, nisi cum commodè haberi potest, vel ut alii dicunt commode sit, quando sine ulla, vel minimo profusus incommodè. In quam opinionem hanc tulit Sorbona censuram: *Ista propositio est scandalosa, in maximum sacramenti Confirmationis contemptum, maligno animo proposita.**

XIV. QUÆST. X. *Qui sunt ritus istius sacramenti suscipiendi?* RESP. 1. Eligendus est patrini, qui offerat neophytum confirmandum: 2. In patrinos eligi non debent qui non sint confirmati, quia non sunt perfecta Christi membra. 3. Affium in patrinos non debent parentes ob cognationem spirituales quam contracturi essent, neque qui non attigerint annum 14, nec femina maris, nec maris foeminas, nec adolescentes sates in Sacramento Confirmationis suscipiendo offerant, & comparas agant, nisi necessitas aliud agere cogat. 4. Tempus Confirmationis olim erat Pentecostes. Hæc disciplina mutationem passa est. Peroptimè tamen Episcopi agent, si hoc tempore, quando opportunitas adfit, Sacramentum istud administrent. In quolibet templo administrare hoc Sacramentum Episcopus valet. 6. His dispositis Episcopus accedit ad signandos neophytos genuflexos, manulque ante pectus tenentes. Formam pronuntiat: *Signo te signo Crucis, &c.* christmate eos unguendo.

7. Confirmatum alapa leviter percute, ut hinc colligat, se paratum esse debere ad injurias, contumelias, & persecutiones pro Christi nomine sustinendas. 8. Postea circumligatur frons confirmati vitæ, seu falcicula lineæ candida, ne christma desinat, & ut confirmatus intelligat quanto studio custodire acceptam gratiam debet. Hanc cæremoniam præscribit Pontificale Romanum. Septem diebus olim ligata frons confirmati manebat. Deinde contractum tempus fuit ad tres dies, & tandem ad horas xxiv. sed in hoc serventur consuetudines uniuscujusque Ecclesie. Vitæ istæ in usum profanum converti nequeunt, sed cremari debent.

DISSERTATIO III.

De Augustissimo Eucharistia Sacramento.

CAPUT I.

Eucharistia natio, ejusque materia, & forma.

I. QUÆST. I. *Quid sit Eucharistia?* RESP. Omnis variis acceptionibus, est Sacramentum corporis, & sanguinis Christi sub speciebus panis, & vini realiter contentorum, ad spirituales fideliùm alimentum à Christo Jesu institutum. Corpus, & sanguis sunt res, & sacramentum simul, quæ significantur per species consecratas, & insuper significant spirituales animæ nutritionem. Unde patet Eucharistiam sacramentum esse, cum eidem competat ratio signi sensibilis divinitus instituti, habeatque annexam gratiæ promissionem, & divinum mandatum illius signi observandi: quæ tria ex divina Scriptura Eucharistia convenire evincunt. Panis, & vinum sunt signum sensibile. *Matth. 26. Accipit Jesus panem, &c. Oblervantibus hoc signum promittitur gratia Joan. 6. Qui manducavit hunc panem, vivet in æternum. Urget mandatum istius signi adhibendi. Hoc facite in meam commemorationem. Luc. 22.*

II. QUÆST. II. *Utrum solus panis triticus, & vinum de vite sit materia Eucharistia?* RESP. Adfirmant omnes, quia hæc est materia à Christo instituta. *Accipit Jesus panem, &c. Matth. 26.* Et de materia calicis subdit ibi: *Non bibam amodò de hoc genimine vitis, &c.* Accedit universalis, & perpetua Ecclesie traditio. Quæcumque materia quantitas apta est consecrationi. Eam tamen quantitatem consecrare Sacerdos debet, quam fidelium usus prudenter agnovèrit consentaneam.

III. Hæc materia præfens sit oportet Sacerdoti consecranti. Præsentia hæc moralis est, non physica. Quare improbandus est mos quorundam Sacerdotum, qui os, & labia admovere panis, & calicis solent, haultumque in ipsum calicem inspirare. Talis præsentia requiritur ut demonstrari queat dicendo. *Hoc est, vel hic est.* Innumetas excitant aliqui super hæc præsentia quæ-